

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. Quanta imponi pœnitentia debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

LIBER QVARTVS

DE S A T I S F A C T I O N E.

CAPVT PRIMVM.

De Pœnitentia injungenda à Confessorio.

§. I. An Confessor possit nullam iniungere pœnitentiam.

ERTVM est apud omnes Confessarium teneri communiter, sub aliqua obligatione, imponere pœnitentiam, atque adeo supponi in ipso auctoritatem ad eam injungendam tam in pœnitentiam peccatorum, quia est iudex quam in medelam, quia est Medicus. Ita Trid. sess. 14. cap. 8. & cap. omnis iuriss. de pœn. & remiss. Delugo de pœn. disp. 2. §. 1. sect. 4. n. 46. (sub aliqua obligatione) nam si omittitur, sine contemptu, leuem pœnitentiam imponere pro venialibus, vel pro sæpe commissis, non putò mortaliter peccatum, nec levitatem materiam, aliaque rationes à citato Delugo ibid. deducas. Dixi item (communiter) quia pœnitentia, quando, in articulo mortis pœnitens nullam præsumitur posse pœnitentiam exhibere, ut si imposset rationis, vel admodum debilis; nulla injungenda esset. Sic Fagund. 2. Eccl. præc. lib. 9. c. 3. n. 9. quia vel phisice, vel mortaliter huius incapax est.

2. Secundò, idem est, si cui restaretur suum pœnitentiam perfectè pro suis peccatis satisfecisse, nec indigeret in futurum remedio. Sic Coninch de pœn. d. 10. n. 63. quia ubi nullum est debitum pœnæ, nulla est debita pœnitentia ex Suar. disp. 2. §. 1. n. 4. & ubi nullum est peccatum infirmum, nulla est medicina adhibenda.

3. Tertiò potest Confessor absolvere, nulla vel modica imposita satisfactione: quando ex ipsa Confessione, & ex materia, & signis eius intelligit pœnitentem integrè vel ex parte satisfecisse pro peccatis suis: quia æquitas iusticiæ postulat, ut solum imponatur ea pœna, quæ est debita & talis qualis debetur. Sanè per ipsam Contritionem, Confessionemque homo satisfecit: unde si interdum illa satisfactio æqualis censetur: aliam superaddere non oportebit. Sic idem ibid. Confessum tamen est, in ejusmodi casibus, facile aliquid imponere pro pœnitentia, ut mentem ad Deum semel elevaré, semel proferre nomen Iesù, &c. Ita ibid.

4. Quartò, quando Confessor prævidet fore, ut pœnitentia non exequatur sit pœnitentiam, satis est satis modicam imperare. Ita Fagundez 2. Eccl. præcept. lib. 9. cap. 3. n. 10. Sed in hoc casu addenda erit monitio, quæ paulo infra asseretur §. 3. n. 11.

5. Quintò, quando scrupulosus sæpius intra horam restit ad Confessarium cum novis culpis, ut sæpe absolvatur, potest relinqui pœnitentia impositio. Sic ibid. n. 9. quia supponitur satis imposita in præcedentibus.

6. Sextò, quando quis lucratus est indulgentiam plenariam; poterit dimitti sine impositione pœnitentia. Ratio est eadem, quæ dicta est superius: quia nimirum per illam satisfactum est debito pœnæ. Sanè Bonifacius VIII. ut refert Glossa. Extrav. Antiquorum, de pœnit. & remiss. apud Delugo disp. 27. de pœnit. sect. 1. n. 23. volebat Confessarios imponere aliquam pœnitentiam iis, qui lubi cum Anni Sancti lucrabantur: quia nimirum satisfactione alia non indigebant. Et S. Thom. in 4. dist. 20. q. 1. art. 1. q. 1. dicit esse de consilio pœnitentiam implere quando quis indulgentiam lucratur.

7. Dices: at quis scit verè lucratum esse indulgentiam? Respondeo, licet raro, vel nunquam possit constare, integrè aliquem satisfecisse pro peccatis, vel Indulgentiam fuisse lucratum: dico tamen ad nostram rem sufficere, quod probabiliter quis videatur satisfecisse: cum probabilitas sufficiat, ut quis prudenter operetur. Ita Petrus de Soto sect. ult. de satisfactione; adductus à Delugo de pœnit. disp. 2. §. 1. sect. 4. n. 48.

§. II. De Auctoritate Confessoris in injungenda pœnitentia sub præcepto.

8. **A**liqui ita explicant auctoritatem Confessorij in injungenda Pœnitenti pœnitentia: ut dicant ipsum posse injungere sub præcepto. Alij aut possit solum per modum consilij conditionatè in hunc v. g. modum Si vis acquirere relaxationem pœnæ, ex opere operato hoc, vel aliud opus exhibeas. Alij possit utroque modo, id quod probabilius est. Ita Suar. de pœnit. disp. 38. sect. 5. c. 1. & sect. 7. n. 2. Fagund. lib. 9. de 2. præc. Eccl. c. 3. n. 11. contra Valquez, Coninch. & Tur. quos sequitur Delugo de pœn. disp. 2. §. 1. sect. 4. n. 54.

Addunt tamen communiter DD. censeri regulariter Confessorem dare præceptum, dum pœnitentiam absolute imponit: & solum, cum suam intentionem explicaverit in contrarium, esse sub prædicto conditionato consilio.

§. III. Quanta imponi pœnitentia debet.

9. **I**ta id relinquitur arbitrio Confessoris, ut spectatis omnibus possit quancumque injungere: modo, omnibus perpensis rem, observet quæ vult Trident. sess. 14. cap. 8. dicens, eos fieri peccatorum participes, qui sine ista causa, pro gravibus peccatis leves pœnitentias injungunt.

10. Nota tamen in hoc, præcipuè esse spectandam utilitatem, necessitatèque spirituales pœnitentis: adeoque persæpe moderandam esse pœnitentiam; leviorè, quæ, quam Pœnitens meretur, imponendam; ut si v. g. timetur pusillanimitas, vel horror Confessionis in pœnitente. Audi Nazianzenum orat. 126. de moderat. in observanda sub finem. Hanc, inquit, rationem tene; ut partim cum corrigas, idque leniter, & humane, non ut hostis, neque ut durus & rigidus Medicus. Ex qua doctrina sic habet Præpositus in p. 2. de pœn. dub. 7. Non debet eadem pœnitentia injungi debili & forti, pauperi & diviti. Debet ergo Sacerdos considerare fragilitatem pœnitentis; ejus contritionem, proclivitatem ad peccandum, &c. Præstat autem interdum prudenter dissimulare, minores pœnitentias injungendo: quàm austeritate nimia, homines ab hoc Sacramento avocare: iuxta illud Auctoris Operis imperfecti in Matth. Et si erramus, modicam pœnitentiam imponentes; nonne melius est propter misericordiam, rationem reddere; quàm propter crudelitatem? Unde cum prudenter timetur; quod pœnitens non exequatur majorem pœnitentiam, quàm meretur, minor potest injungi, reliquum Deo commendando. Hæc Præpositus.

11. Adit sic Polancus in direct. Confess. 2. §. Quod attinet Confessor quædam etiam pœnitentis relinquit arbitrio: ut si dicat, Hoc facias, vel si malueris, illud. Demum potius unum Pater & Ave imponat, quàm recedere sinat affectum, vel desperatum pœnitentem (adde vel horrore Confessionis affectum) ob pœnitentia gravitatem. Quando autem exigua injungitur pœnitentia; indicari possit quàm majorem

maiores meretur: siquidem septennis pro quovis mortali ex usu erat: si tamen timeretur nimia delectio, vel diffidentia non expedit hoc dicere. Hæc Polancus.

12. Denique sic Delugo de pen. disp. 25. sect. 5. n. 60 Pœnitentia debet esse salutaris, & conveniens: hoc est primo, loco attendi debet ad utilitatem spiritualem pœnitentis, ne scilicet laquei ei iniiciantur ut vano peccata committat. Ex hoc potissimum capite excusari potest hodierna praxis, qua leves pœnitentia imponuntur pro gravissimis peccatis, id enim sapè fit propter spirituales infirmitates pœnitentium, quia gravioribus pœnitentiis scandalizantur, & vel Confessionem fugiunt, vel cerè Confessarios ineptos adhibunt, qui eos curare nesciunt. Denique in dubio inclinandum est in partem benigniorem in qua minus est periculum. Monendi tamen sunt pœnitentes de insufficietia satisfactionis iniunctæ, & consulendus est ipsis usus Indulgentiarum, & aliquando imponendus, ut sic suppleatur defectus propriæ satisfactionis. Hæc prudenter Delugo.

Denique sic etiam docet Aseanius Tamburinus (quem singulariter diligo propter ejus eruditionem, & eximiam doctrinam, nec solum propter commune cognomen, & fortasse etiam propter eandem à Maioribus longè ductam familiam. Is enim sic habet. Cum quantitas, inquit, & qualitas Pœnitentia prudentis Confessarii arbitrio relinquantur, c. Mensuram, c. Deus. De pœnit. & Remiss. & c. Tempora 26 quæst. 7. in huiusmodi quantitate & qualitate Pœnitentia iniungenda inspicere Confessor debet gravitatem, & levitatem peccatorum, & qualitatem personæ pœnitentis. An videlicet sit robustus vel debilis, invenis, vel senis: an forte sit magnam recusaturus, vel, licet acceptet eam non impleturus, & alia eiusmodi. Inscienda est potissimum magnitudo contritionis: tanta esse possit, ut ea sola pœnitentiam remitteret, iuxta Glossam, &c.

§. I V. Cuius generis pœnitentiam debeat Confessor iniungere.

3. DE tribus esse solet difficultas. Primò de opere interno. Secundò, de aliis debito. Tertio, de opere pro defunctis. Quoad primum quamvis communiter expedit, ut externam pœnitentiam Confessor iniungat, tamen potest merè internam. Sic Suar. disp. 48. de pen. sect. 6. n. 4. & alij. apud Bonac. de pen. disp. 5. q. 5. sect. 3. p. 2. n. 10. Ratio est, quia ex una parte satis sensibilis fit & externa iniunctio Confessoris: & ex altera, ex se est opus aptum ad satisfaciendum, & sæpius est multum utile pœnitenti, ut recordetur quis v. g. pœnatum Gehennæ, ut eleve mentem ad Deum, ut se aspiciere Christum cruci affixum imaginetur, &c.

14. Quoad secundum. Potest etiam pro pœnitentia iniungi opus, ad quod aliàs tenetur pœnitens, ut Sacro interesse tali die festivo, recitati horas à Sacerdote, &c. Sic idem *ibid.* Ratio est, quia etiam per hæc opera satisfaciemus pro peccatis, & expedit aliquando ita alicui iniungere, ut maiorem diligentiam huiusmodi operibus adhibeat. Tunc autem duo peccata specie diversa, atque adeò, specialiter Confessori patefacienda committeret pœnitens, si tale opus non exhiberet: alterum contra obligationem ortam ex Ecclesiæ præcepto: alterum contra obligationem ortam ex hoc Sacramento. Sic Valquez alique apud Delugo disp. de pen. 25. sect. 5. n. 67.

15. Nota tamen communiter expedit, ut iniungatur illud opus, ad quod aliàs pœnitens non tenetur. Immo si nihil addat explicando mentem suam Confessarius intelligitur de opere aliàs non debito. Ut si dicat: *Adesto mihi Sacro*, intelligitur præter illud, ad quod quis tenetur in die festo. Quod si diceret: *In hac die Dominica audi duo Sacra*, puto cum Coninch. hic n. 69. ex his verbis colligi, quod præter Sacrum debitum ex Festo aliud unum debeat quis audire, non vero duo: ex tali enim modo iniungendi talis esse videtur iniungentis intentio. Si dicat: *elargire elemosinam pauperi*: puro te satisfacturum, si elargiris extrinsecus indigenti: quia licet aliàs debuisses; tamen ex modo iniungendi, non videtur Confessarius te

obligare ad non extrinsecus indigentem. Atque ex his teris non absumilia coniectari.

16. Quoad tertium, potest pro pœnitentia opus v. g. elemosina, vel jejuniū, vel oratio, vel liber opus, cuius satisfactio, nec solum impeditur ex ratione, sed etiam pro defunctis. Ita Delugo de pen. disp. 25. sect. 5. n. 62. Contra Ioan. Sanchez in disp. 16. n. 1. Ratio principaliter est, quia tum illas tas applicandi opus dictum pro defunctis; est satisfactio, & jam remanet pro pœnitente tum maxime, licet à pœnitente tunc applicetur satisfactio talis, ex opere operantis, illis sanctis Animabus fructus, tamen satisfactio ejusdem operis elevati sacramentum, ex opere operato, semper pro pœnitente manebit: & sic nunquam frustrabitur sua pœnitentia, quæ est satisfactio, tale susceptum Sacramentum.

§. V. Quando Pœnitentia imponi possit.

17. DEbet Pœnitentia imponi à Confessore, si audita peccata, sed vel ante, vel post absolutionem, dummodo mortaliter cum ipsa coniungatur. Confessarius tamen videtur, ut iuxta consuetudinem, tamen introductam, imponatur ante absolutionem, post exposita peccata.

CAPVT II.

De Pœnitentia solvenda à Pœnitente.

§. I. An Pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam acceptatamque solvere.

1. Pœnitentiam siue medicalem, de qua dubium apud Doctores; siue in satisfactionem tenetur acceptare pœnitens. Ita Suarius *Concl.* alij *supra citati*. Ratio est, quia Confessor potest pœnitentiam re: ergo pœnitens debet acceptare. Antecedens colligitur ex Concilio Trid. sess. 14. cap. 8. quod docet in Sacramentis esse potestatem ligandi, non solum ad infirmitatem dicamentum, sed etiam ad peccati commissi venialitatem. Consequentia patet, quia hæc sunt correlatiæ, potest præcipiendi, & obligatio obediendi.

2. Hinc sequitur debere impleri talem pœnitentiam (si non detur sub conditione, de qua *supra dixi* cap. 1. p. 1. §. 1.) à pœnitente, ex se quidem sub obligatione mortali, sed ex parvitate materiae sub venialitatem: parvitas materiae, quod pœnitentia est levis, immo propter peccata venialia, vel propter mortalia aliam absolutam. Sic idem Doctores citat.

3. Sed triplex est difficultas. Prima: quid si sit gravis, sed imposita propter prædicta venialia, vel propter mortalia absolutam? Id quod posset aliquando etiam tamen nabiliter evenire, quando scilicet ob multitudinem continuationem venialium ita expediret: quamvis hoc cum Coninch. n. 81. nunquam pro his, Sacerdotem obligari gravem poenam iniungere.

4. Respondeo. Quamvis sit probabilis cum Henrich. tunc obligari sub mortali, quia Sacerdos habet talem potestatem, & aliunde materia jam est gravis: tamen est etiam probabile non obligari nisi sub veniali. Sic idem *in fine*. Vide Dianam p. 3. tract. 4. resp. 126. Insuper propter multos Auctores ita sentientes. Ita Suarez, Coninch. alique citat.

5. Secunda difficultas. Quid si sit levis, sed datur pro peccatis gravibus aliis non absolutis? Respondeo cum Suar. citato, non obligari sub mortali: quia licet causa gravis, tamen materia ipsa præcepti non est ad talem obligationem sufficiens.

6. Tertia difficultas. Potestne Confessarius imponere pœnitentiam gravem pro peccatis gravibus, sed dandam solum sub veniali pœnitentia? Respondeo cum Suar. cit. licet neget Valg. cit. à Præpositio in p. 1.